

¹² Макушевъ, Итальяскіе архивы и хранящіеся въ нихъ матеріалы для славян-ской исторіи, С.-П. б. 1871, II, 29,70—72. Пакъ отъ него: Славяне въ Албаніи (стр 78), 31 и сл.

¹³ Вижъ глава XXV, 1.

¹⁴ Pachymeres у Stritter, 195 и сл. Годината е споредъ Муралтъ, *Chronographie byz.* II (Bâle, 1873), 425.

¹⁵ Грамотата (отъ авг. 6780) е дадена у Голубински, 259. Въ 1273 г. (6781) Михаилъ утвърдилъ сѣщо тъй и правата на отдавна вече престаналата да съществува църква „Justiniana prima“, която фалшиво се отъждествява съ Охридската. Единъ лошъ преводъ на оригинала, направенъ вѣроятно отъ нѣкой влахъ или грѣкъ, се намиралъ въ преписъ отъ XVI или XVII в. у проф. Григоровичъ. Извадки отъ текста има въ книжата на покойния Шафарикъ.

¹⁶ Подробно у Дринова; Българската и сръбската църкви предъ Лионския съборъ въ 1274 г., въ Браил. Период. Списание 1873 г., VII. Ср. Capacelatro, *Storia del regno di Napoli* (1840), 350—355.

¹⁷ Pachymeres у Stritter, 763. Записаното въ българския кодексъ подъ г. 6785—1277 е издадено отъ Ханка въ *Čas. Česk. Musea*, 1851, 154 и отъ Даничица въ *Starine*, I, 86

¹⁸ Свѣтиславъ изратилъ въ 1262 г. на Киевския архиепископъ Кирилъ III единъ преписъ отъ номоканона, като приписалъ: „Всея рускыя земли благодержавнаго рода моего, их же отрасль и корѣнь азъ быхъ святыхъ отъц моихъ“, Востоковъ, Описание рук. Румянц. библиот., С.-П. б. 1842, 290.

¹⁹ Emler, *Regesta Bohemiae et Moraviae*, II, 302.

²⁰ Pachymeres ed. Bonn. I, 430.

²¹ Подъ това име до сега той нигде се не споменува. Азъ се основавамъ върху приписката въ едно евангелие, написана въ 6787 г. (1 септ. 1278—1 септ. 1279): „въ дни царѣ Ивайла и при епискупѣ Нишевсцѣмъ Никодимѣ въ лѣто 6787 индикта 7, еги стояху Грѣци подъ градомъ Тръновомъ“ (Гласник, 20, 245). Тукъ се говори за обсадата на Тръново отъ византийцитѣ, когато искали да поставятъ на престола Ивана Асена III. Ивайло въ никакъвъ случай не може да бжде царъ Асень III, както мисли Голубинскій (12), тъй като никога не е билъ обсажданъ отъ грѣцитѣ. Κορδοκούβας κεκλημένος, τὸ δ'ὄνομα ἡ Ἑλληνικὴν γλώσσαν εἰς λάχανον ἐκλαμβάνει, καὶ Λαχανᾶς ἐντεῦθεν φημιζῆται. Pachymeres, I, 431. Споредъ Срезневски (Бесѣда, 1857, II, тукъ, вѣроятно, трѣбва да се чете Βορδοκούβας (λάχανον — по български бърдоква). Името Λαχανᾶς се срѣща и въ византийската история; ср. Никита Акоминатъ, 372, 374.

²² За Ивайло вж. Pachymeres, I, 430, 466. Nicephorus Gregoras, I, 130.

²³ Разправятъ, синъ на Мицеса. Вж. гл. XVII, заб. 6 и XVIII, заб. 3.

²⁴ Pachymeres, I, 446: πολλὰς μὲν οὖν ταῖς ἀμφὶ τὸν Ἀσάν δυνάμεις περιεστοχίζετο. Тукъ се отнася и цитираната по-горе старобѣлг. приписка отъ първата половина на 6787 г.: „когато грѣцитѣ бѣха подъ градъ Тръново“.